

Pět nejvýznamnějších prací a jejich přínos pro rozvoj oboru.

1. OUŘEDNÍČEK, M. (2016): The relevance of “Western” theoretical concepts for investigations of the margins of post-socialist cities: the case of Prague. *Eurasian Geography and Economics*, 57(4-5): 545–564.

Výjimečná dynamika městských regionů v zemích střední a východní Evropy vyvolala v 90. letech téměř okamžitou revitalizaci urban studies. V akademické sféře tento vývoj vedl k naléhavé potřebě využívat teoretické koncepty, které by umožnily popis a interpretaci zcela nových sociálních a prostorových jevů a procesů. Dominantním paradigmatem urban studies se v průběhu 90. let ve většině zemí střední a východní Evropy stal developmentalismus – víra v transformaci bývalých socialistických měst po vzoru jejich západních protějšků a v postupnou „nápravu“ jejich socialistického charakteru. Pro toto období byla typická silná důvěra ve vysvětlující a prediktivní funkci teoretických konceptů, které se osvědčily v západních městech. Více než dvě desetiletí postsocialistického městského výzkumu však vedly k rozpoznání omezené užitečnosti některých importovaných západních konceptů. Článek dokumentuje tyto trendy na příkladu vnějších oblastí postsocialistických měst, které, po desetiletí formované socialistickou plánovací praxí, přesvědčily mnohé výzkumníky ze střední a východní Evropy o nutnosti hledat alternativní teoretické koncepty. Autor jako jeden z prvních poukázal na hegemonii západních konceptů a jejich omezenou relevanci pro vysvětlení a predikci urbánních procesů v metropolitních oblastech střední a východní Evropy.

Počet citací: WoS = 26; Google Scholar = 42

2. OUŘEDNÍČEK, M. (2007): Differential Suburban Development in the Prague Urban Region. *Geografiska Annaler: Human Geography*, 89B(2): 111–125.

Výzkum suburbánního rozvoje demonstruje variace v prostorových vzorcích, intenzitě prostorových procesů a sociálním a ekonomickém postavení nových suburbanitů. Zatímco některé formy suburbánního rozvoje mohou způsobit vážné problémy v celém městském regionu, jiné formy působí jako procesy zlepšující kvalitu života v suburbíích. Článek vymezuje v teoretické diskusi typy suburbánního rozvoje na příkladu rezidenční suburbanizace, která je dnes jedním z nejvýznamnějších prostorových procesů v sídelních systémech postsocialistických zemí. Autor modifikuje teoretické koncepty stádií vývoje měst a diferenciální urbanizace pro specifickou metodiku a klasifikaci souběžně působících urbanizačních procesů a vysvětluje jejich výrazný dopad na příměstské lokality. Empirická část příspěvku je založena na analýze migračních toků v obcích Pražského městského regionu v období 1995–2003, vysvětluje velikost a prostorové vzorce suburbanizace, demografickou a socioekonomickou kompozici nových suburbanitů. Příspěvek je zakončen diskuzí o možném budoucím vývoji suburbanizace v Pražském městském regionu. Článek patří mezi nejvíce citované publikace na poli post-socialistické suburbanizace a je nejvíce citovaným dílem autora.

Počet citací: WoS = 150; Google Scholar = 286

3. OUŘEDNÍČEK, M. ed. (2022): *Prague and Central Bohemia: Current Population Processes and Socio-spatial Differentiation*. Praha, Karolinum, 170 s.

Problematika sociálně prostorové diferenciace patří dlouhodobě ke stěžejním tématům sociální geografie a urban studies. Obecným cílem knihy je popsat a vysvětlit současnou sociálně-prostorovou diferenciaci Prahy a Středočeského kraje a procesy, které ji ovlivňovaly v průběhu prvních dvou desetiletí 21. století. Kniha nabízí vlastní teoretický přístup hodnocení prostorových zákonitostí a sociálního prostředí, celkový pohled na regionální rozvoj a hlavní sociálně-

prostorové procesy období po transformaci. Důležitou součástí knihy jsou mapy, které vizualizují klíčové informace k jednotlivým analytickým kapitolám. Kromě statických informací popsaných v mapách nabízí kniha pohled na současné populační „procesy“, jak napovídá podtitul publikace. Prezentace a hodnocení „procesů“ vyžaduje dynamičtější formy kartografické vizualizace a nové metody zkoumání. Mezi nimi jsou v knize představeny nové nástroje měření segregace, různé přístupy k využití dat z mobilních telefonů a inovativní forma populační prognózy. Červenou nití všech kapitol je regionální zaměření na Prahu a Středočeský kraj a kvantitativní přístup ke srovnávání prostorových zákonitostí a regionálních procesů.

Počet citací: WoS = 0; Google Scholar = 0

4. [OUŘEDNÍČEK, M., JÍCHOVÁ, J., POSPÍŠILOVÁ, L. eds. \(2017\): *Historický atlas obyvatelstva českých zemí*. Praha, Karolinum, 136 s.](#)

Atlas vznikl v rámci projektu aplikovaného výzkumu NAKI *Zpřístupnění historických prostorových a statistických dat v prostředí GIS*. Podle recenzentů atlasu je publikace významným dílem jak z pohledu geografie obyvatelstva, tak z pohledu české atlasové tvorby. Díky svému bilingvnímu pojetí přibližuje i zahraničnímu čtenáři výsledky historických sčítání lidu (1921–2011) a především vývoj obyvatelstva, resp. změny, které doprovází politický vývoj českého území. Výstup se opírá o celou řadu dílčích aktivit, které byly s jeho realizací spojeny a představují rozsáhlý základní i aplikovaný výzkum v rámci projektu podpořeného NAKI (MK ČR). Struktura atlasu je intuitivní a představuje práci geografů a dalších zapojených odborníků v kontextu analytické práce a přípravy, resp. vytváření dat pro prostorové GIS analýzy. Publikace podpořená zahraniční distribucí nakladatelství, má díky spojení prostorových dat a dat z cenů a sledování jejich historického vývoje potenciál získat mezinárodní uznání. Vedlejším produktem atlasu, nicméně pro další využití naprosto zásadním, jsou datové vrstvy, které vznikly v rámci činností na výše uvedeném projektu a které autoři volně poskytli potenciálním zájemcům. Atlas obdržel titul Mapa roku 2017, kterou uděluje Česká kartografická společnost. Autor byl hlavním řešitelem projektu, ideovým autorem a předsedou redakční rady atlasu.

Počet citací: WoS = 0; Google Scholar = 4

5. [TEMELOVÁ, J., NOVÁK, J., OUŘEDNÍČEK, M., PULDOVÁ, P. \(2011\): *Housing Estates after Socialism: Various Trajectories and Inner Differentiation*. *Urban Studies*, 48\(9\): 1811–1834.](#)

Rostoucí příjmová diferenciaci ve společnosti, diverzifikace nabídky bydlení a selektivní mobilita obyvatelstva měly za následek narůstající sociálně-prostorovou diferenciaci v českých městech během postsocialistické transformace. Článek vysvětluje, že vývojové trajektorie sídlišť se liší v různých částech Česka, v různých lokalitách v rámci každého města a také v rámci jednotlivých sídlišť. Vzhledem k tomu, že k segregaci v českých městech dochází převážně ve velmi malém měřítku, standardní statistické analýzy (indexy segregace) obvykle nedokážou odhalit zárodky sociální a fyzické degradace a je nezbytný intenzivní terénní průzkum na mikroúrovni. Aby bylo možné porozumět zákonitostem a faktorům diferenciaci, uvádí článek případové studie ze sídlišť nacházejících se v různých městech České republiky. Článek bývá často citován jako příklad sociálního mixu přetrvávajícího v postsocialistických sídlištních lokalitách, zároveň patří mezi nejvíce citované publikace věnující se transformaci sociální a demografické struktury sídlišť. Podíl autora na publikaci je 20 % a spočívá zejména v teoretické diskusi a designu a participaci na empirických šetřeních v prezentovaných case studies.

Počet citací: WoS = 84; Google Scholar = 167